КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби

Кафедра глобальної та національної безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи
_____ Володимир ПАСЬКО
«17» 08 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИКЛИКИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ

для студентів

галузь знань	**С – Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини**
спеціальність	**С6 – Географія та регіональні студії**
освітній рівень	**магістр**
освітня програма	**Африканістика**
вид дисципліни	**вибіркова**

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2026/2027**
Семестр	**3**
Кількість кредитів ECTS	**4**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**залік**

Викладачі: Рудик Андрій Олексійович, доктор філософії з галузі соціальні та поведінкові науки, доцент кафедри глобальної та національної безпеки

Пролонговано: на 20__/20___ н.р. _____ (_____) "___"___ 20__
на 20__/20___ н.р. _____ (_____) "___"___ 20__

Київ – 2026

Розробники: Ситник Григорій Петрович, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри глобальної та національної безпеки;

Рудик Андрій Олексійович, доктор філософії з галузі соціальні та поведінкові науки, доцент кафедри глобальної та національної безпеки.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри країнознавства та туризму
_____ Ольга ЛЮБІЦЕВА
Протокол № 1 від "26" 08 2026 року

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 5 від "26" 08 2026 року
Голова науково-методичної комісії Наталія КОРОГОДА

«26» 08 2026 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення студентів систематизованими знаннями про геополітичні складові формування світового порядку у контексті забезпечення національної безпеки та вплив наслідків трансформації світового порядку на національну безпеку, що дозволить їм розв'язувати складні спеціалізовані завдання щодо адекватного реагування на загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції в умовах формування багатополюсного світу.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни

знати: методологічні основи географічного країнознавства та регіонознавства; основні категорії та поняття, пов'язані з теорією міжнародних відносин, формуванням системи забезпечення національної та регіональної безпеки;

вміти: виявляти фактори, які дозволяють оцінювати та розкривати сутність соціального явища, яке позначають поняттями "світовий порядок" та "міжнародний порядок"; застосовувати основні категорії (поняття), які використовуються при дослідженні різних аспектів забезпечення національної та регіональної безпеки; інтерпретувати геополітичні процеси у контексті забезпечення глобальної та національної безпеки.

володіти елементарними навичками: системного аналізу при дослідженні трансформації геополітичного простору, систем національної та глобальної безпеки; прогнозування розвитку геополітичної ситуації та критичного осмислення її наслідків; пошуку з використанням сучасних інформаційних технологій необхідної інформації (у тому числі в іншомовних джерелах), необхідної для ефективної організації власної науково-дослідної діяльності.

3. Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна є системним поєднанням методологічних засад аналізу національної та міжнародної безпеки в умовах трансформації сучасного світового порядку та аналітичного інструментарію оцінки пов'язаних із цим викликів, ризиків і загроз, застосовного, зокрема, до країн Африканського регіону.

Дисципліна складається із двох змістових частин (ЗЧ):

Методологічні засади аналізу національної безпеки в умовах трансформації світового порядку, який дозволяє сформувати у студента сукупність знань про: понятійно-категоріальний апарат національної безпеки (безпека, загроза, ризик, виклик); теоретичні школи аналізу міжнародної безпеки; чинники та ризики ерозії державного суверенітету в умовах глобалізації та цифровізації; багатополюсність сучасного світового порядку як виклик національній та регіональній безпеці, методи вимірювання позицій держав, зокрема африканських, у просторі глобального впливу.

Аналітичний інструментарій оцінки безпекових викликів, який дозволяє сформувати у студента сукупність знань про: гібридні та асиметричні загрози національній безпеці та методологію їх ідентифікації; крихкість держав як

виклик регіональній і глобальній безпеці, індекси та методики її оцінки; порівняльний аналіз безпекових стратегій малих і середніх держав, включно з країнами Африканського регіону, в умовах трансформації світового порядку.

4. Завдання (навчальні цілі) навчальної дисципліни "Виклики національній безпеці у контексті формування нового світового порядку" покликані сформувати у студентів розуміння сучасних викликів національній та регіональній безпеці, які зумовлені трансформацією світового порядку (ерозія державного суверенітету, багатополюсність, гібридні та асиметричні загрози, крихкість держав), методологічного і аналітичного інструментарію їх оцінки, а також здатність до їх системного застосування як передумови формування вмінь і навичок, необхідних для здійснення дослідницько-аналітичної діяльності у сфері регіональної та національної безпеки в межах професійної компетенції фахівця з географії та регіональних студій, зокрема для підготовки науково обґрунтованих аналітичних висновків і пропозицій щодо реагування на безпекові виклики трансформації світового порядку.

5. Результати навчання за дисципліною

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність		Форми та методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	Зміст ключових категорій теорії національної безпеки та їх аналітичне розмежування	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах, контрольна робота, есе	6%
1.2	Теоретичні школи аналізу міжнародної та національної безпеки	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах, контрольна робота, есе	6%
1.3.	Чинники та механізми ерозії державного суверенітету в умовах глобалізації та цифровізації	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах, контрольна робота, есе	6%
1.4.	Сутність і ризики багатополюсності сучасного світового порядку як виклику національній та регіональній безпеці, методи вимірювання позицій держав у просторі глобального впливу	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах, контрольна робота, есе	6%
1.5.	Сутність, форми та ризики гібридних і	Лекція,	Усне	6%

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність		Форми та методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	асиметричних загроз національній безпеці, методологію їх ідентифікації	семінарські заняття, самостійна робота	опитування, дискусія на семінарах, контрольна робота, есе	
1.6.	Причини й наслідки крихкості держав як виклику регіональній і глобальній безпеці, індекси та методики її оцінки	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах, контрольна робота, есе	5%
1.7.	Компаративні моделі безпекових стратегій малих і середніх держав	Лекція, семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах, контрольна робота, есе	5%
2.1.	Застосовувати понятійно-категоріальний апарат та теоретичні концепції для інтерпретації геополітичних ситуацій	Семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах	8%
2.2.	Виявляти й оцінювати ризики ерозії державного суверенітету та багатополюсності світового порядку для національної та регіональної безпеки, зокрема на прикладі держав Африки	Семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах	8%
2.3.	Ідентифікувати гібридні та асиметричні загрози національній безпеці, оцінювати їх ризики у конкретних кейсах	Семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах	8%
2.4.	Оцінювати ризики крихкості держав для регіональної та глобальної безпеки за допомогою індексів, зіставляти держави різних регіонів, включно з Африкою	Семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах	8%
2.5.	Формулювати порівняльні висновки щодо ефективності безпекових стратегій малих і середніх держав в умовах трансформації світового порядку	Семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах	8%
3.1.	Презентувати результати самостійної аналітичної роботи у формі есе щодо проблемних питань національної та регіональної безпеки	Семінарські заняття, самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах, есе	5%
3.2.	Вести полеміку та формулювати аргументи для обґрунтування аналітичних висновків щодо викликів	Семінарські заняття, самостійна	Усне опитування, дискусія на	5%

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність		Форми та методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	національній безпеці	робота	семінарах, есе	
4.1.	Самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу щодо аналізу викликів національній та регіональній безпеці	Самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах, есе	5%
4.2.	Нести відповідальність за достовірність та неупередженість при аналізі та підготовці аналітичних висновків	Самостійна робота	Усне опитування, дискусія на семінарах, есе	5%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (ПРН)	**1.1**	**1.2**	**1.3**	**1.4**	**1.5**	**1.6**	**1.7**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**2.4**	**2.5**	**3.1**	**3.2**	**4.1**	**4.2**
1. Розуміти теоретико-методологічні засади аналізу національної та міжнародної безпеки в умовах трансформації сучасного світового порядку, зокрема сутність і чинники ерозії державного суверенітету, багатополюсності світового порядку, гібридних і асиметричних загроз та крихкості держав, у тому числі на прикладі країн Африканського регіону.	+	+	+	+	+	+	+									
2. Вміти застосовувати аналітичний інструментарій оцінки безпекових викликів, ризиків і загроз								+	+	+	+	+	+	+	+	+

національній та регіональній безпеці, зіставляти безпекові стратегії держав, зокрема африканських, самостійно опрацьовувати джерела та аргументовано презентувати й обстоювати результати власного дослідницько-аналітичного опрацювання.																

7. Схема формування оцінок

7.1. Форми оцінювання студентів:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1-1.7), що складає 40% від загальної оцінки за семестр, та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.5; комунікація 3.1-3.2; автономія 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки за семестр.

Семестрове оцінювання (MAX – 80 балів / MIN – 48 балів):

Усне опитування, дискусія на семінарських заняттях (7 занять) (РН: 1.1–1.7; 2.1–2.5; 3.1, 3.2, 4.1, 4.2) – MAX – 40 балів (по 6 балів за заняття 1-5, по 5 балів за заняття 6-7); MIN – 24 бали;

Дві індивідуальні самостійні роботи (есе за ЗЧ1 і ЗЧ2), що одночасно виконують функцію контролю:

Есе-1 за ЗЧ1 (РН 1.1-1.4; 2.1-2.3) – MAX – 20 балів; MIN – 12 балів;

Есе-2 за ЗЧ22 (РН 1.5-1.7; 2.4-2.5) – MAX – 20 балів; MIN – 12 балів;

Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

Підсумкове оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі письмової контрольної роботи, яка проводиться після останнього семінарського заняття з дисципліни.

У письмовій роботі оцінюються результати навчання 1.1-1.7; 2.1-2.5; 3.1-3.2; 4.1-4.2.

Критерії оцінювання: білет (завдання) складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою: мін. 6 та макс. 10 балів, тобто максимальна кількість балів, яка може бути отримана студентом за виконану письмову контрольну роботу, становить 20 балів, мінімальна – 12 балів.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру.

	Семестрова кількість балів	**Підсумкова контрольна**	**Підсумкова оцінка**

		робота	
Мінімум	48	12	60
Максимум	**80**	**20**	**100**

Загалом формування оцінки спирається на “Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” (друга редакція), що введено в дію наказом ректора №170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Організація оцінювання

Семестрове оцінювання таких видів робіт, як: дискусії, опитування, індивідуальні самостійні роботи (есе), здійснюються під час занять, які відбуваються за розкладом. Самостійна робота студента полягає в систематичному опрацюванні методологічних засад аналізу національної та міжнародної безпеки в умовах трансформації світового порядку та аналітичного інструментарію оцінки пов’язаних із цим викликів, ризиків і загроз, зокрема на прикладі країн Африканського регіону. Засвоєний матеріал підлягає перевірці на кожному з семи семінарських занять у формі усного опитування та дискусій (оцінюється сукупно: MAX – 40 балів; MIN – 24 бали, по 6 балів за заняття 1–5 і по 5 балів за заняття 6–7). Крім того, результати самостійного опрацювання матеріалу перевіряються у вигляді двох індивідуальних самостійних робіт — есе за ЗЧ1 та есе за ЗЧ2, які одночасно виконують функцію контролю (кожне оцінюється: MAX – 20 балів; MIN – 12 балів), а також за підсумками виконання письмової контрольної роботи, яка проводиться після останнього семінарського заняття з дисципліни (оцінюється: MAX – 20 балів; MIN – 12 балів).

Відпрацювання пропущених занять здійснюється шляхом виконання студентом додаткових письмових завдань з дисципліни. У випадку виникнення додаткових питань та складних ситуацій під час навчального процесу, їх вирішення здійснюється з посиланням на засади Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано/Passed	60-100
Незараховано/Failed	0-59

7.4. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Виконання всіх навчальних і контрольних завдань здійснюється з дотриманням Хартії академічної доброчесності та чинних положень Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Під час реалізації освітнього компонента дотримуються принципи академічної доброчесності, зокрема принцип нетерпимості (нульової толерантності) до будь-яких проявів її порушення, відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та внутрішніх актів Київського національного університету імені

Тараса Шевченка. Запозичення, використання даних, ідей, текстів, зображень, цифрових матеріалів та інших результатів мають бути належно атрибутовані. Порушення академічної доброчесності розглядаються відповідно до університетських процедур.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися лише у випадках і межах, визначених завданням та чинним Положенням про використання штучного інтелекту при реалізації освітніх програм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Здобувач освіти несе відповідальність за достовірність, коректність, оригінальність і академічну доброчесність поданого результату та, якщо це передбачено завданням або політикою Університету, зазначає факт, інструмент і мету використання ШІ. Використання ШІ під час індивідуальних контрольних заходів дозволяється лише за прямим дозволом викладача. Використання генеративного штучного інтелекту не допускається під час контрольних заходів (проміжний та підсумковий контроль).

Визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти. Результати навчання, здобуті в неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути подані до визнання у встановленому Університетом порядку за умови їх відповідності результатам навчання цієї дисципліни та наявності підтвердних матеріалів.

8. Тематичний план навчальних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 1 ***Методологічні засади аналізу національної безпеки в умовах трансформації світового порядку***				
1.	Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат національної безпеки	2	2	10
2.	Тема 2. Теоретичні школи аналізу міжнародної безпеки	2	2	10
3.	Тема 3. Ерозія державного суверенітету в умовах глобалізації та цифровізації	2	2	10
4.	Тема 4. Багатополюсність світового порядку як виклик національній безпеці	2	2	10
	Індивідуальна самостійна робота (есе)			10
ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 2 ***Аналітичний інструментарій оцінки безпекових викликів***				
5.	Тема 5. Гібридні та асиметричні загрози національній безпеці	2	2	10
6.	Тема 6. Крихкість держав як виклик регіональній та глобальній безпеці	2	2	10
7.	Тема 7. Безпекові стратегії малих і середніх держав в умовах трансформації світового порядку	2	2	10
	Індивідуальна самостійна робота (есе)			10
ВСЬОГО		**14**	**14**	**90**

Загальний обсяг – 120 год., в тому числі:
Лекції – 14 год.
Семінарські заняття – 14 год.
Консультації – 2 год.
Самостійна робота – 90 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна література

1. Безпекове середовище 2033 : монографія. Київ : НУОУ імені Івана Черняховського, 2022. 117 с.

2. Бобровицький А. В., Колосова В. П., Ус І. В. Забезпечення економічних інтересів України у відносинах з країнами Субсахарської Африки : аналіт. доп. / за заг. ред. І. Г. Веремія, Р. Е. Юлдашева. Київ : НІСД, 2021. 66 с.

3. Бочарніков В. П., Свєшніков С. В., Тимошенко Р. І., Павленко В. І. Технологія аналізу воєнно-політичної обстановки. Київ : НУОУ імені Івана Черняховського, 2017. 397 с.

4. Вегеш М., Палінчак М., Петрінко В. Геополітика в постатях і термінах : підручник. Ужгород : Гельветика, 2020. 786 с.

5. Глобалізаційні виклики сучасності : підручник / Л. Г. Комаха, І. В. Алексеєнко, В. Л. Гура та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Комахи. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2022. 350 с.

6. Глобальна та національна безпека : підручник / В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянюк та ін. ; за заг. ред. Г. П. Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.

7. Глобальні трансформаційні процеси в країнах світової периферії (регіон Субсахарської Африки): виклики та можливості для України : матеріали міжнар. наук. конф., м. Київ, 16 черв. 2016 р. / за ред. О. І. Лукаша. Київ : Інститут всесвітньої історії НАН України, 2017.

8. Гольцов А. Геополітика та політична географія : підручник. Київ : ЦУЛ, 2019. 416 с.

9. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті / пер. Н. Коваль. Київ : Наш Формат, 2017. 320 с.

10. Криштанович М. Ф., Пушак Я. Я., Флейчук М. І., Франчук В. І. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення : монографія. Львів : Сполом, 2020. 418 с.

11. Публічне управління та адміністрування у сфері національної безпеки (системні, політичні та економічні аспекти) : словник-довідник / С. П. Завгородня, М. Г. Орел, Г. П. Ситник ; за заг. ред. Д. В. Неліпи, Є. О. Романенка, Г. П. Ситника. Київ : Видавець Кравченко Я. О., 2020. 380 с.

12. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 456 с.

13. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 648 с.

14. Ситник Г. П. Виклики національній безпеці у контексті формування нового світового порядку : курс лекцій. Київ : САК Лтд., 2023. 103 с.

15. Ситник Г. П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека : курс лекцій. Київ : САК Лтд., 2023. 92 с.

16. Ситник Г. П., Неліпа Д. В., Орел М. Г. Зовнішня політика та національна безпека : посібник. Київ : Видавець Кравченко Я. О., 2021. 244 с.

17. Ситник Г. П. Конкурентоспроможність держави та національна безпека: курс лекцій. Київ : САК Лтд., 2023. 86 с.

18. Ситник Г. П., Орел М. Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України : підручник. Київ : МАУП, 2021. 372 с.

19. Ситник Г. П. Організаційно-правові засади забезпечення воєнної безпеки України : курс лекцій. Київ : САК Лтд., 2023. 112 с.

20. Ситник Г. П., Орел М. Г. Основи стратегічного планування національної безпеки : посібник. Київ : Видавець Кравченко Я. О., 2021. 224 с.

21. Ситник Г. П., Орел М. Г. Публічне управління у сфері національної безпеки : підручник. Київ : Видавець Кравченко Я. О., 2020. 360 с.

22. Ситник Г. П. Сучасні проблеми розвитку теорії національної безпеки : курс лекцій. Київ : САК Лтд., 2023. 136 с.

23. Світова гібридна війна: український фронт / за заг. ред. В. П. Горбуліна; НІСД. Київ : НІСД, 2017. 496 с.

24. Kissinger H. World Order. New York : Penguin Press, 2014. 432 p.

25. Vegesh M., Palinchak M., Holonič J. Geopolitics: Ukraine, Europe, World (Socio-Political View). Fairmont, WV : Academic Publishing, 2020. 249 p.

Додаткова література

1. Андрєєва О. М. Геополітичне позиціювання держави в контексті національної безпеки. Гілея. 2008. Вип. 12. С. 148–157.

2. Арон Р. Мир і війна між націями / пер. з фр. Київ : Юніверс, 2000.

3. Афонін Е. А., Мартинов А. Ю. Архетипіка багатополярного світу: від війни до миру. Український соціум. 2022. № 2 (81). С. 15–31.

4. Власюк О. С., Мокій А. І., Іляш О. І. Безпека та конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації : монографія. Київ : НІСД, 2017. 384 с.

5. Геополітичні та геоекономічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі / за наук. ред. В. Юрчишина. Київ : Центр Разумкова, 2022. 103 с.

6. Дашевська О. Новий світовий порядок: теоретичні концепції. European Political and Law Discourse. 2015. Ser. 2, вип. 4. С. 59–64.

7. Дзьобань О. П. Національна безпека в умовах соціальних трансформацій : монографія. Харків : Константа, 2006. 440 с.

8. Дмитренко М. Цивілізаційні виклики сучасності в контексті концепцій перевлаштування світу. Політичні дослідження. 2021. № 2. С. 150–169.

9. Дністрянський М. С. Геополітика : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 436 с.

10. Довгаль О. В., Андрусів У. Я., Ткаліч О. В., Павленко О. С. Глобальна економіка : навч. посіб. Івано-Франківськ : ФОП Супрун В. П., 2019. 262 с.

11. Загурська-Антонюк В. Ф. Міжнародна безпека у контексті глобалізації сучасного світу. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 13–14. С. 103–109.

12. Зубчик О. А. Формування конкурентоспроможності держави в перспективі політичного часу : монографія. Київ : Поліграф Плюс, 2019. 408 с.

13. Коппель О. А. Глобальні тренди світової політики. Регіональні студії. 2020. № 20. С. 109–114.

14. Кормич Л. І., Краснопольська Т. М. Національна безпека в глобалізаційних умовах : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2020. 76 с.

15. Липов В. В. Глобальна економіка : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с.

16. Мальський М. З., Мацях М. М. Теорія міжнародних відносин : підручник. Київ : Знання, 2007. 461 с.

17. Міщенко А. Б. Новий світовий порядок: міжнародний дискурс. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2020. Вип. 6. С. 44–55.

18. Набі І. М. А. Основні відмінності між поняттями міжнародного та світового порядку. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2014. Вип. 123, ч. І. С. 95–101.

19. Отдєлєнцев Є. О. Політична філософія нового єдиного світового порядку. Сучасне суспільство. 2018. Вип. 1 (15). С. 114–131.

20. Петрушенко К. О., Рослонь Д. Т. Геополітична ситуація на африканському континенті в умовах глобальних трансформацій: тенденції та виклики. Культурологічний альманах. 2025. DOI: 10.21564/2663-5704.64.324582

21. Поліщук І. О. Геополітичні ознаки нового світового порядку. Політичне життя. 2022. Вип. 2. С. 30–35.

22. Ситник Г. П. Вплив глобалізації на воєнну сферу та принципові особливості сучасних воєнних конфліктів. Науково-інформаційний вісник Академії національної безпеки. 2016. № 1–2 (9–10). С. 99–115.

23. Ситник Г. П., Смолянюк В. Ф., Шевченко М. М. Геополітичний аналіз та прогнозування : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1. Київ : НАДУ, 2014. 152 с.

24. Телешун С. Виклики та загрози світовому порядкові: погляд з України. Наукові записки. 2016. Вип. 3–4 (83–84). С. 28–41.

25. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін. Харків: Право, 2016. 540 с.

26. Торгонський Д. Світовий правовий порядок: теоретичні основи формування. Публічне право. 2021. № 2 (42). С. 149–156.

27. Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу / пер. з англ. М. М. Климчук. Київ : Основи, 2019. 376 с.

28. Хома Н., Панова Д. Активізація взаємин України з державами Африки: оцінка результатів та перспектив. Історико-політичні проблеми сучасного світу : зб. наук. статей. Чернівці : ЧНУ, 2024. Т. 50. С. 45–56.

29. Fukuyama F. America at the Crossroads: Democracy, Power, and the Neoconservative Legacy. New Haven ; London : Yale University Press, 2006. XIV, 226 p.

30. Morgenthau H. Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace. 5th ed. New York : Alfred A. Knopf, 1973.

Законодавчі та нормативні акти

1. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI.

2. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII.

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року “Про Стратегію національної безпеки України” : Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020.

Електронні ресурси

1. Аналітичні доповіді Національного інституту стратегічних досліджень. URL: https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidi
2. Комунікаційна стратегія Україна – держави Африки на 2024-2026 рр. URL: https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/strategiya-afrika-1.pdf
3. Офіційний сайт Африканського Союзу. Agenda 2063: The Africa We Want. URL: https://au.int/agenda2063/overview
4. Офіційний сайт Наукової бібліотеки імені М. Максимовича. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/iir/library/index.php
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/
6. Офіційний сайт Римського клубу. URL: http://www.clubofrome.org/eng/home
7. Офіційний сайт Фонду миру. Fragile States Index. URL: https://fragilestatesindex.org/
8. National Defense Strategy. U.S. Department of Defense. URL: https://www.defense.gov/National-Defense-Strategy/